

RĂVAȘUL

Editor și redactor resp.:
Petru P. Barițiu

Adresa: **Jokai n. 6.**
Pe 1 an (52 nri de câte 16 pag.) 6 cor.
Pe o jumăt. de an (26 de nri) 3 cor.

Intemeietorul foi:
Dr. E. Dăianu.

Din noaptea de Crăciun.

Un ger năpraznic e afară
Și ceriu-i limpede ogîndă,
Răsună ne'ntrerupt de-asăară
Vioae glasuri de colindă;
Un câne răscolit tot latra
La scârțăitul de zăpadă,
La foc, pe fiecare vatră,
S'au prins sarmalele la sfadă.

Sub coperișele de paie
S'ascund căsuțele mărunte,
Atâta zvon de zurgălaie
Și atâta zgomot, ca la nunte;
Băieți nestămpărați s'adună
Și aleargă chiotînd pe stradă,
În veselia lor nebună
Să bat cu bulgări de zăpadă.

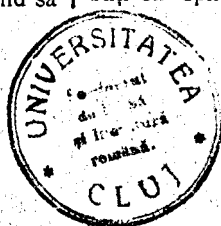
La geamurile mici, surate
Privesc în ulițe tăcute
De dragoste înfiorate
Și de dorinți necunoscute,
Tresar la sgomotul de pasuri
Când jalea dă să le cuprindă.
Pe sub ferestre în mândre glasuri
Pornește vesela colindă.

Atâta veselie 'n satul
La care gândurile-mi zboară;
Feciorii trec cu colindatul
În sunet dulce de vioară,
Și bucurie în ori ce parte
Și fețe înveselitoare.
De feciorașul dus departe
Și-or mai aduce aminte oare?
A. Seca.

Crestături.

Incetarea »Familiei« din Oradea-mare nu este numai un moment literar, ci și unul cultural, de aceea se cade să ne ocupăm de acest fapt dureros, nu numai »sub linie« ci și de asupra liniei. Un prețios colaborator de ai noștri spune, la alt loc, păreri originale din acest trist prilej, când bătrânul academician depune condeiul și înfășură modestul, dar cinstitul său steag cultural, pe care-l desfășurase înainte cu patruzeci și doi de ani, între niște împrejurări analoage cu cele de azi, în Budapesta, pentru ca curând să

se convingă, că trebuie să se întoarcă mai înspre acasă. Ori cât de frumos și cu adevăr spuse, aceste apretețeri nu cuprind totul. Lipsește din ele un moment pe care nici ceilalți scriitori ai noștri, cari au umplut coloane cu scrisese lor de ocazie, nu l'au remarcat. E foarte dureros adevcă a constata că în Oradea-mare, care cu un veac înainte era scutul literaților români, și chiar dela Blaj înspre Oradea priviau toți cei cu vederi largi și cu aspirațiuni mai mari, și unde, până când a venit »Familia« acolo, era o viață românească foarte vie, ilustrată de mulți bărbați cu spirit și cu inimă româ-

nească, — acum, în deceniile din urmă, atât de mult a scăzut viaţa românească, încât cea mai veche revistă românească, (ca vîrstă,) a trebuit să apună când bătrânul întemeietor al ei şi-a depus condeiul din mîna slăbită de bătrîneţe. Faptul acesta singur dovedeşte căt de mult am mers pe acolo îndărăpt. Dar acest fapt nu e unicul. Cine trece prin acel oraş mare şi de o viaţă comercială palpitantă, simte şi vede, că deodată cu comerţul românesc, care stăpînia piaţa Orăzii, s'a stîns încet şi comerţul spiritual al Românilor, şi s'au lăsat tot mai mult cuprinşi de valvărtejul ce a cuprins capitala şi întreg ţinutul Bihorului. Eată ce ne îndurerează nespuse. În sfârşit o revistă nu-i o lume; ele apar şi dispar; multe au apărut şi dispărut până când »Familia« Dlui Iosif Vulcan a stat neclătinată, păzind, modestă şi stătornică, focul sacru al spiritului românesc la vatra sa. Dar e trist, e foarte trist, că acum când aceasta vestală, după legile firei, se retrage dela vatră, nu este nime, care să-i iee locul.

— P. S. Târziu după scrisorile de mai sus aflăm că a apărut în O.-M. o nouă foaie românească »Bihorul«. Ne-am înveselit văzându-o apărând, ca o licărire de nădejde nouă, dar nu ne-a putut determina să ştergem rîndurile scrise. Dorim însă ca viitorul să ne facă a crede altfel.

— Chestiunea salarelor învăţăreşti, care de o vreme preocupă pe mulţi învăţători, şi a aruncat valuri în publicistică, a avut darul de a îndrepta atenţiunea publică asupra şcoalelor. Foarte dureros pentru starea noastră culturală, că numai ataturile grele din afară, ori tipetele de durere din şcoală, sunt în stare să mai îndrepte privirile publicului asupra acestui azezământ, care ar trebui să fie obiectul îngrijirii noastre necontenite din partea tuturor. Cum voim noi o stare mai bună fără ane întări în cultură? Şi cum să ajungem la

cultură fără şcoale bune şi fără învăţători devotaţi chiemării lor?

Din interesarea publică înviorată a răsărit o revistă nouă, *Vatra Scolară*, a D-lui Şpan, inimos şi priceput bărbat de şcoală, la Sibiu, şi va răsări în curând a doua »*Pedagogia Română*«, datorită titanului inimos dela Gherla, profes. Ant. Domide, care în părţile acestea cu adevărat nordice şi de apus, ale Ardealului, are o menire foarte frumoasă. Privim cu nădejde la aceste două organe, cari sunt chemate să deştepte în învăţători conştiinţa chemării, ear în public conştiinţa datoriei faţă de şcoală, şi sperăm că binevoitoarea lor conlucrare va aduce şi chestia grea a salarizării la o cale mai potrivită pentru a ajunge la o rezolvare, fără primejdii noi, şi spre mulţămirea noastră, care ne iubim învăţătorii şi purtătorii culturii în masele largi ale neamului, şi vrem ca şi ei cu drag şi cu mulţumire sufletească să-şi facă »truda lor cea sfîntă«. De altfel nici ei nu trebuie să uite, că datorită de a deştepta în public interesarea şi jertfirea pentru şcoală e întâiu şi întâiu a lor. Ear căt pentru salare dascălii nostri, atât de ispiţi de duhul rău al vremurilor, nu trebuie să uite de adevărul spus de marele model al tuturor dascălilor, de D. N. Isus Christos, atunci când şi El a fost ispitit: »omul nu trăieşte numai cu pâine«.

— *Visita la Viena* a primarului Cantacuzino dela Bucureşti, spre a întoarce onorurile ce primarul împărătescului oraş a făcut capitalei româneşti, s'a petrecut în mijlocul unui şir lung de serbări, ce au încadrat în un act cultural românesc: sfinţirea capelei române gror. în Viena. În Viena, guvernată de creştinul Dr. Lueger, nici nu se putea potrivi ceva mai bine. Dar înţelege-vor Românii, că ce urmează din buna primire, şi ce e de învăţat pentru noi? — Să ne renoim sufleteşte prin o viaţă pozitiv creştinească!

— »Erdélyi Hirlap« din înălțimea turnului său de pază — păzește, vezi, țara de mulțimea »trădătorilor«, ce o locuiesc și o susțin cu munca lor grea — ne strigă și nouă, cari singuri dintre Români am avut bună credința să presupunem, că va servi cu seriozitatea științei și a adevărului binele public, până ce ne-am văzut și noi amăgiți, — ne strigă, zic, și nouă, că am fi daco-romani, prin urmare tot un fel de vânzători de țară. Asta — după cele cetite, nu ne mai supără; de mult s'a devalorat deja valoarea cuvintelor ce ni-se aruncă. Trebuie însă să respingem injuria grea ce ni-se face, când ne provoacă »să jucăm cu cărțile deschise!« — Afle »Erd. H.« că noi nu suntem cartofori, și sportul acesta patriotic, atât de sistematic cultivat de alții, noi nu-l cultivăm. Ear până ce nu ne va dovedi cu altceva — decât cu teorii ad hoc, (doar familia nu e întemeiată pe sistemul reprezentativ), noi tot susținem, că e cea mai mare inconsecvență să zici odată:

»Dupăce fiecare cetățean al patriei poartă sarcina serviciului militar și al dărilor, trebuie făcut fiecare cetățean părtaș și de dreptul votului electoral«, și apoi îndată să zici earăși »numai acela trebuie făcut părtaș dreptului electoral, care

vrea să se identifice cu idea de stat maghiar«. Pentrucă pentru noi toți, cari nu putem primi idea de a ne desbrăca de firea ce ne-a dat'o D-zeu prin părinții nostri — de dragul unei chimere imposibile, asta înseamnă despoiere de drepturi cetățenești, pe cari acelaș om ni-le garantează, și acelaș ni-le ia. Rămâne deci de constatat inconsecvența amară, — care arată că politica urmată așa, — *duce ad absurdum*.

— »Preotul din Lungocești«, cel care cherna la luptă pentru mărirea salarelor pentruca »să aibă pentru ce tăcea« provoacă energice proteste, nu din partea preoților, ci a învățătorilor. Unul zice în »Gazeta Transilvaniei« (nr. 8) că nu crede să existe acest preot și la urmă încheie:

»Protestăm însă cu hotărîre în contra pseudo-preoților, care ca și cel din Lungocești«, ne socotește pe noi subalterni... și rușinea ne-ar cuprinde atunci, când am fi subalternii unui preot, care îndrăznește să ceară în public ameliorarea salarului său, pentruca astfel astupându-i-se — vorba Românilui — gura cum se cade, să și aibă pentru ce tăcea«.

Redacția »Gazetei Transilvaniei« ar face bine să se declare, dacă există de fapt un astfel de preot?

Din popor.

Când eram la maica mea
Eram pui de turturea
Dragă la toată lumea,
Decând i-s la maica lui
Nu's nici turturea, nici pui,
Nici nu-s dragă nimăru.

Trag la rău, ca altu în bine
Las' să trag că n'am pe nime,
Că pe cine mi-am avut
A pus fața la pământ
Dar n'a pus să înflorească
Ci a pus să putrezască.

(Din Porumbac.)

»Predicile lui Petru Maior« legate frumos, vol. I.—II, costă 7 cor. + 50 fil. posta.

Cu prilejul încetării revistei „Familia“.

I.

După un trai lung de 42 de ani bătrâna revistă dela Orade »Familia« s'a stins ca o licărire slabă de lumină. Ziarele i-au vestit încetarea din viață cu o receală, pe care poate nu o merită, cel puțin prin trecutul său, care, trebuie să recunoaștem, a contribuit în mare măsură la dezvoltarea gustului de cetit în publicul nostru ardelean.

Intemeierea »Familiei« cade într'o epocă de însuflețire, de avânt tineresc, care ne-a dat »Asociațiunea«, »Societatea pentru fond de teatru«, iar peste munți Academia, când se vorbea în fraze mândre despre cea mai strălucită origine, ce o poate avea un popor pe lumea aceasta, de un ideal măreț, sublim, care și celor ce-l propagau nu le era destul de bine deslușit, cu un cuvânt o epocă de fapte și vorbe îndrăznețe.

Atunci »Familia« a înțeles spiritul timpului. În coloanele sale se dădeau povestiri romantice, cu îndrăgostiri sub razele palide ale lunii pline, în sări de toamnă cu frunza galbenă, omoruri feroase, cari făceau să se sburliască părul cetitorilor, scene petrecute în castele pe vârful stâncilor, cu grofi și baroni, cu dueluri cavalierești, cu declarații de dragoste rostite în genunchi împreunate cu lacrimi fierbinți. Toate acestea în cea mai mare parte traduceri sau imitații de ale scrierilor senzaționale din apus, cari atunci la noi plăceau. Se dădea descrierea ultimelor mode, epistole primite din diferite părți, mai ales dela cetitoare despre diverse lucruri casnice, gâcituri, proverbe, maxime etc. În poezii se cânta dragoste sau fapte din trecutul răsboinic. Se agita prin articlii însuflețiți toate ideile, cari erau la ordinea zilei. Din când în când se publicau studii istorice, filologice, discuții aprinse cu cei dela »Convorbiri«, cari nu cruțau modul străin de exprimare al celor de aici și cari voiau să introducă un spirit cu totul nou în viața culturală a Românilor.

Devenind apoi organul »Societății pentru fond de teatru« aci se publicau numele și numărul membrilor, procesele verbale dela diferitele adunări ale societății. Era așa zicând o foaie indispensabilă pentru cei, cari voiau să știe ce se petrece în jurul lor. Aici și-a publicat în tinerețele sale multe scrisori acela, care mai târziu a devenit »cel mai strălucit reprezentant al minții românești creatoare în timpurile moderne« cum zice Iorga, adică Eminescu.

Vremurile însă s'au schimbat. Literatura românească a pornit pe alte căi, cari nu au mai fost urmate de vechea revistă, gustul cetitorilor încă s'a schimbat în mare parte. Au venit scriitorii cu alte idei, cu alt mod de a privi lumea şi viaţa. »Familia« însă şi-a schimbat locul apariţiei, şi-a schimbat formatul, dar caracterul a rămas acelaş.

Au căzut ce-i drept din corpul revistei povestirile romantice cu subiecte din evul mediu, au picat studiile de istorie şi filologie, şi a rămas până în clipa, în care şi-a luat adio dela noi, un adăpost blând şi primitiv, unde se abăteau toţi necunoscuţii şi cari voiau să iasă în lumea mare.

În 1904 şi-a sărbătorit revista 40 de ani de trai. Bătrânul director a fost salutat din partea celor mai de frunte scriitorii. Regina însăşi i-a trimis cuvinte ca sămânţă de stimă. Iubileul a trecut şi după doi ani »Familia« încetează, fără multe regrete, e drept, nu însă fără o duioşie, la sufletele înţelegătoare.

Iustin Volbură.

Din viaţa vechilor creştini.

— Conferenţă citită de Dr. Iuliu Florian, în Cluj, în presara de anu-nou. —

Dacă treci prin coridorul caselor noastre parohiale şi dai hurduc peste o groapă săpată de năpasta vremurilor, tresari fără voie şi te întrebi, care veac şi-a intrupat iscusenie zidirii în boltiturile, ce astăzi plesnesc sub greutatea coperişului, ce se înalţă îndrăzneţ către ceriuri? Iar mai deunăzi când vedeai în şcoală noastră bătrână ţinându-se sf. slujbă, cum stăteau cucernici creştinii noştri îndesaţi între pereţii strimţi ai şcolii şi ascultau cuvântul lui D-zeu, pare că îţi fugea gândul la creştinii cei vechi, cari de frica prigonirilor se tupilau prin săpături subterane, ca acolo să-şi facă închinăciunea către D-zeu.

Trei veacuri de a rândul s'au ascuns creştinii străbuni pe sub pământul Romei şi numai după trei veacuri li-s'a dat slobozenie să-şi zidească loc de închinare sub ceriul liber. Dacă ar învia însă aceşti creştini buni de prin ascunzişuri ar vedea cu mirare, că nici strănepoţii lor din cetatea Clujului după două mii de ani, nu au o soartă mai bună, decât cum au avut dânsii şi că de abia de un veac încoace au aci şi ei o biserică cu un turnuleţ, ca un mic deget arătător către ce-

riuri, cu o cruciuliță pe vârful lui, ce astăzi de abia îndrăznește să se arete peste coperişurile palatelor din jurul ei. Copilașii nostri și dacă nu învață șezând jos la picioarele învățătorului, precum era obiceiul în vechime și e azi în răsărit, nu-s departe de aceea prin împrejurarea, că băncile din școala noastră puțină propteală le dau și mai puțin ajutor, ca pe ele să-și chibzuiască mica lor procopsală.

Tocmai faptul, că soartea vitregă și ursita vremurilor atât de nemiloasă a fost față de așezămintele noastre, încât privindu-le te transpui cu sufletul în veacurile străbune, îmi este de prilej să dau câteva icoane din viața familiară și publică a vechilor creștini, din care să ne convingem despre tăria credinței lor, care i-a străbătut până în măduvă, de se reogîndă în toate faptele lor și văzându-o să ne umplem și noi de aceeaș credință, căci precum ei numai prin credință au scos creștinismul de sub pământ la suprafața lui și aci la învingere deplină, astfel nici noi nu putem ridica așezămintele noastre obștești din Cluj și prin aceste neamul nostru la lumina zilei decât numai prin credință tare și neclintită.

Viața vechilor creștini astfel o zugrăvește un scriitor contimporan (ep. către Diognet c. 5): »Creștinii nu se deosebesc de ceilalți oameni nici după țară, limbă sau obiceiuri, nici după port, sunt oameni ca toți oamenii, arată însă o mare schimbare în viața lor de toate zilele. Ei se socotesc pe sine de călători și străini în țara lor, trăiesc în trup, dar nu trupește, ci sufletește, țin legile țării, cu purtarea lor fac însă mai mult, decât poștește legea, iubesc pe toți și totuși sunt prizoniți de toți«.

Femeia creștină.

Cea dintâi persoană ce ne interesează din creștinătatea veche e femeia, pe motivul, că dacă are ceva de a mulțami ceva creștinismului, aceea de sigur e femeia, căci prin creștinism ea s'a ridicat la demnitatea cuvenită unei persoane omenesti, pentru care binefacere ea s'a și arătat recunoscătoare învățăturilor evanghelice lucrând cu mare zăl pentru lățirea lor.

Inima femeii, din fire mai blândă, mai iute s'a deschis cuvântului ceresc, decât peptul bărbătesc și fiind odată înzestrată cu virtuți creștinești, acelea le deprinde până la un grad de desăvârșire foarte mare, ca și care nu prea afli la bărbați. Avem multe cazuri, când bărbați în deregătorii înalte au fost încreștinați de soțiile lor și acest merit și șede bine femeii, că e ca o espiare pentru amăgirea cea din paradis și ca o reparare a greșelii pentru răul, ce tot prin femeie a intrat în lume.

Să vedem însă ce însușiri avea femeia creștină, cari i-se păreau cu totul curioase scriitorului pomenit mai sus. Între altele de bună samă va fi fost abdicarea de cele lumești. Cu lățirea principiilor creștine s'a schimbat și poziția femeii în societate, portul și toată prezentarea ei.

În răsărit, leagănul omenimei din vremuri străvechi, femeia era sub stăpânirea grea a bărbatului ca blăstăm a sf. scripturi: »și vei fi sub stăpânirea lui«. Nu era iertat, ca să se prezinte nicăiri în societate, portul ei era simplu și la față acoperită. Cu toate acestea femeia din răsărit osândită la supunere necondiționată și la temniță de casă, și-a cultivat aplicările sale firești de a-și arangia gustos atât uneltele de casă, cât și îmbrăcămintea. Într'o bibliotecă de hieroglife — cărți scrise cu semne — scoasă de sub pământul Egiptului s'a aflat un ziar a unei faraonese, împărăteasă în Egipt, ce conținea vre-o 200 de rețete pentru parfumerii și oleiuri și pe cari împărăteasa zilnic le folosea și pe cari astăzi nu le-am putea compune. Toileta lor încă era tare aleasă aveau țesături, de cari astăzi, în veacul electricității și a telegrafului fără sirmă, nu avem. Aceste țesături, cari se păstrează în muzee, sunt așa de măiestrite, încât dacă le tai din ori care parte nu se desfac. Noi avem numai de acelea, cari pe o parte tăiate nu se desfac, de es. cingule preoțești. Din aceste țesături și până își croiau vestiminte. Toată aceasta gătanie însă puțină plăcere era pentru femeile din răsărit, dacă nu avea libertate, care e mai scumpă, decât ori ce toaletă scumpă. Și astăzi pe unde nu a străbătut creștinismul femeia e tot roabă. Mai în toamnă un ziar aducea știrea, că un rege păgân din Asia Thau-Thaia ucis 6 femei în haremulsău în cinstea unui oaspe din Europa.

Bărbații apusului au fost mai complezanți față de femei. Grecii și după ei Romanii, cari au luat cultura și multe obiceiuri dela aceia, au părăsit tradiția răsăritului și au lăsat, ca femeia să se emancipeze în port și în viața socială, fără însă să le deie loc în afacerile publice și în oficiile de stat, deși au fost timpuri, când indirect le purtau ele din culină. Femeile romane aveau păr lung, modă neschimbată, moștenită dela strămoașa Eva, și-l lega în vârful capului sau în ceafă. Fruntea îngustă, zice Horaț, contribuia mult la ridicarea frumseții. Aveau părării de tot felul, precum și ornamentele cele mai moderne, încât îți vine greu, când cineva grăiește cu dispreț de gustul și măestria celor din vechime. Erau și barbieri iscusiți. Își cultivau părul cu mare grijă; mai târziu se și răeau. Pân ce au ajuns însă barbierii la iscusenia raderii

îşi rădeau clienţii aşa, că le smulgeau perii din barbă cu nişte cleşte, o operaţie cam neplăcută, mai ales pentru cei cu barbă deasă, dar fiindcă aşa era moda se supuneau şi la asta până la timpuri mai bune. Păpucari încă aveau foarte buni de ar rivalisa cu ai noştri. Romanii purtau sandale, jumătăţi frumoase, pe timp mai rece păpuci întregi. (va urma.)

CRONICA.

— I. Sa Episcopul *Dr. D. Radu* a dat Dumineca trecută un prânz pentru notabilii oraşului său de rezidenţă. Întâmplarea a făcut, că la salutarea gazdei căsei a răspuns tocmai d-l baron Szentkereszty, care prezidase procesul »Memorandului« în Cluj şi azi e preşedintele tablei în Oradea. Nobilul baron a făcut elogii episcopului român.

— D-l I. Puşcaş, actuar la cónzistorul rom. din Oradea a completat maşinile de scris cu o invenţie, care a brevetat-o.

— În *Ludoşul-Mureşului* o companie jidovească, Noti & Lampert, care se ocupă cu esportul bucatelor din acest cel mai cercetat tîrg al Câmpiei, a dat faliment. Buni comercianţi, înainte de a se obseva falimentul au luat drumul Americii, cu vapoarele lui Misster din Brema, lăsând sute de mii datorii, între cari se zice 150,000 datorii cambiale. printre cari şi unele falsificate, ce vor pricinui multe neplăceri şi unor proprietari români, cari aveau legături comerciale şi de credit cu aceşti necinstiţi samsari. — O învăţatura mai mult pentru oamenii noştri, de a nu se pune în legături, nici de credit, cu oamenii fără credinţă. Băncile din Ludoş, şi jur, afară de singură filiala »Economului« — sufer pagube pe urma jidanilor plecaţi la America.

— Cât mai curînd vom publica o interesantă monografie a Ludoşului-de-Mureş. Acest tîrg la 1848 era un sat curat românesc ca toate satele Câmpiei. Azi e un oraşel plin de jidovi şi proptit cu o nouă colonie de Unguri aduşi de pe şesul Ungariei. Românii s'au retras din şesul Mureşului pe deal, şi şi-au făcut două fortăreţe: O şcoală frumoasă, al cărei chip l'am arătat, şi o biserică şi mai frumoasă, pe care vom arăta-o în nr. viitor. Amândouă laudă păstoriarea cuminte a harnicului protopop Nicolae Solomon.

— În *Cut şi Roşia* de pe Secaş au fost aleşi notari români. În Roşia Aurel P. Pecurar, fiul preotului din Tiur, a

fost aclamat, cum se şi cade. În Cut însă d-l Emil Bitea, fiul preotului de acolo, a fost ales numai de unii, pe când o parte condusă de un domn român (!) a votat pentru oare care Árpád. Norocul însă, că acesta a avut bun simţul să-şi retragă candidatura, astfel a reuşit Românul împotriva multora din ai săi şi în ciuda păcatelor româneşti.

— Societatea de lectură a femeilor române din *Turda* şi jur aranjează, în folosul fondului, petrecere în 10 Febr. st. n. în sala cea mare dela hotel »Europa«.

— Corul român bisericesc din Băseşti dă concert Duminică, în 3 Februarie, st. n. 1907 în şcoala populară rom. din Băseşti. Dirigent d-l Drd. I. Cl. Iuga, care în timp de 1 lună a instruit corul acesta nou înfiinţat, aşa cât poate paşi în public.

— La acoperirea speselor pentru decorarea scenei din Şoimuş au contribuit prin plăţirea preţului broşurei »Regulamentul de teatru« următorii domni: Ioan Pop protopop 2 cor. Ioan Tiniş inv. 1 cor. Gr. Taloş inv. 1 cor. Ioan Morariu inv. 2 cor. Flore Parcalab 1 cor. Ion Ursa 1 cor. Basiliu Baci 1 cor. Ioan M. Baci 1 cor. Grigore Baci 1 cor. Pomp. Baci 2 cor. Ioan Marginean căpit. p. 2 cor. Ioan Pecurariu inv. 2 cor. A. Rosenfeld 1 cor. Iosif Popoviciu 1 cor. Pavel Graur din German 1 cor. Vasiliu Marginean Oraviţa 5 cor. Dr. Alx. German Bistriţa 1 cor. Dr. Iosif Chirtop Câmpeni 1 cor. Dr. Elekes Sz. Sebes 1 cor. Dr. I. Maniu Blaş 1 cor. Dr. Aurel Muntean Orăştie 1 cor. Emil Chifa Bistriţa 5 cor. Elie Iuga Arsalia 1 cor. Ioan Comşa Selişte 1 cor. Dr. Victor Onişor Bistriţa 1 cor. Virgil Oniţ Braşov 1 cor. şi Dr. Pavel Oprişa Brad 1 cor. Ioan Baci preot.

— La *Bogşa* alegerea cea nouă va fi în 25 Febr. n. Candidatul e d-l Dr. *V. Branisce*, directorul »Drapelului«, cu a cărui intrare în parlament, ar intra un element nou între conducătorii de azi ai politicei româneşti. Dr. Branisce până la 10 Ian. 1905 a fost tot pentru pasivitate.

— D-l *Géza Polónyi*, ilustrul reprezentant al *dreptăţii* pure în ţara noastră, a părăsit ieri fotoliul ministerial pe care cu atâta competenţă îl umplea. În dietă ca şi în partidul său i-s-au făcut ovaţii din acest solemn prilej, şi ministrul Kossuth Ferencz, care înzădar l'a acoperit cu trupul său de atacuri, ca să şi-l păstreze în guvern lângă sine, l'a îmbrăţoşat la despărţire. Poate că îmbrăţoşarea aceasta ar fi fost mai consult să o amâne până după pertractarea procesului, ce i-l'a intentat lui Lengyel Zoltán.

— Domnul Doctor Alesandru Codarcea face cunoscut cununia sa cu Domnişoara Ersilia Popovici, care se va celebra Duminecă în 3 Februarie st. n. oara 4 p. m. în biserica greco-orientală din Haţeg.

— Visita delegaţilor Bucurestein la *Viena* va fi pomenită şi în viitor prin faptul că o stradă din *Viena* va purta numele »Cantacuzino«, ear una din Bucureşti numele primarului Dr. Lueger. Dureros că în cupa serbărilor s'a amestecat şi un picur amar, renoindu-se coala acestui bărbat vrednic, care a ştiut, în pornirea sa etică creştinească, să afle prieteni naturali în neamul românesc.

— În *Germania* alegerile de deputaţ au dat o reducere a socialiştilor şi oare care spor naţionaliştilor. »Centrul« catolic, în ciuda tuturor atacurilor, de sus, şi de jos, a ramas neclintit. Dovadă despre ce face organizaţia şi disciplina, care nouă ne lipşeşte aşa de mult.

— Din *Franţa* ne vin multe veşti îmbucurătoare pentru nădejdea bisericeii.

În Paris sau mai iniinţat 5 parochii noue şi s'au provăzut cu parochi. — Enciclica cea mai nouă a Papei deşi publicată în mai toate jurnalele, s'a vândut şi în broşură. În 10 zile a trecut în peste 3 milioane de exemplare.

— »Reuniunea română de înmormântare din Sibiu«, va ţinea Duminecă în 3 Februarie n. c., a VII-a adunare generală ordinară. Astfel de reuniuni ar trebui înfiinţate în toate părţile.

— La 1 Ian c. n. s'a deschis în Teuş institutul de credit şi economii »*Teuşana*«, care face tot felul de operaţiuni finanţiare.

— Adunarea anuală a catolicilor din Anglia a trimis adresă de aderenţă preoţimii năpăstuite din Franţa, dorind izbândă asupra tuturor vrăjmaşilor bisericeii.

— Ministrul Apponyi visitând săptămâna trecută Aradul a cercetat şi seminarul românesc şi a făcut prima vizită la Episcopul Ignatie Papp. Foile ungureşti din Budapesta, în rapoartele lor, nici cu un cuvânt n'au amintit aceste momente. Oare pentru ce?

— La Botoşani în Moldova s'au putut afla advocaţi români fără conştiinţă, cari să ia în apărare şi judecători, cari să achite pe spurcatul de evreu Rappaport, desonorătorul alor paisprezece fete de ţărani.

O doamne! până când atâta ruşine pe acest neam năcăjit!?

De altcun procurorul a înaintat apel la curtea de apel pin Iaşi.

— D-l profesor din Bucureşti, George Munteanu Murgoci a ținut Joi, 10 Ian. n. o conferență interesantă în Budapesta, în fața celor mai vestiți geologi din țară. D. Muntean a vorbit nemțește și venise sa-l asculte și prof. Uhlig din Viena, cel mai vestit specialist în Austria. Prof. Uhlig a lăudat conferența d-lui M. M. și a aprobat teoria nouă și originală, ce a desfășurat asupra Carpaților. Conferențiarul a exprimat și dorința, ca învățații unguri și români să-și dea mână într-o a face împreună studiile geologice asupra Carpaților; dânsul însă, cum spune în »Sămănătorul«, nu crede că asta ar urma. Nici unui comunism nu vor să se supună compatrioții nostri, când e vorbă de Carpați.

Cărți — Reviste — Ziare.

— »Tipicul bisericesc« de vicarul Tit Bud, a apărut în a doua ediție. Prețul 2 cor. 20 fil.

— Tesa de doctorat a tinerului profesor dela gimn. din *Năsău*, d-l Dr. Nic. Drăganu, scrisă altfel ungurește, ar putea să provoace toată osânda d-lui Apáthy. Se întitulează »A román szóösszetétel« (compunerea cuvintelor în limba română.) Pe aproape 100 pagini autorul arată că nu e întemeiat a crede, că limba română ar fi săracă în compozițiuni. Ca toate limbile romanice, analitice, nu e așa bogată, ca cele sintetice, cum e germana, dar în unele privințe (compunerea cu verbe) o întrece și pe germană și limba latină clasică. Faptul unei sărăcii în composite nu e de socotit ca o scădere, având o puternică despăgubire în derivațiuni, din contră el arată o minte ageră și un spirit practic, caracteristic popoarelor latine; pentru că deși unele cuvinte compuse sunt frumoase, dar nu sunt totdeauna și precize. De aceea tot e mai bine a zice *măr* decât »Apfel-baum« pom de mere; *spălătoreasă*, decât »Wasch-frau«.

Interesant ce zice autorul la pag. 82 despre rolul *etimologiei* populare.

Poporul nostru pornind din conceptul că omul trebuie să fie român, și ori ce limbă trebuie să fie românească, chiar și cuvintele din limbi străine le potrivește pe românie, dându-le vr'un sufix ori terminațiune românească. Astfel soldații români din reg. 63, care nemțește se numește »Infanterie regiment Paul Alexandrovics, Gross-fürst von Rusland nro 63«, asta o spun pe românie astfel: Infantărist răgământ Pavăl Alexandru, gros-subțire fir fusland numără sexun drei.

— A apărut, în editura librăriei M. Onișor, din Năsăud, o broșură, care pe 48 pag. cuprinde două conferințe ale d-lui Iorga, una despre *Ardealul românesc*, rostită la jubileul »Transilvaniei«, cealaltă despre *viața culturală românească de azi*, rostită când cu sfințirea catedralei din Sibiu. Prețul 60 fil. Cărticica cea se cetește plăcut pentru frumsețile ce împodobesc toate manifestările autorului, și pentru concludsiunile ce le trage, deși unele premise, — mai ales unele din conferința despre Ardeal, nu le putem primi fără rezervă și fără îndoieli. Sunt strălucitoare de frumseța adevărilor ce cuprind mai ales paginile 45—7 din conferința a doua. Tot Românul să le cetească, dar cu grijel

— »Faust«-ul lui Goathe, în traducerea lui Ion Gorun (Hodoș) constitue evenimentul literar al timpului din urmă. Volumul de 230 pagini, înzestrat potrivit cuprinsului, într'un mod elegant, costă 3 lei, și n'ar trebui să lipsească din casa nici unui Român cult. Se poate căpăta în toate librăriile.

— *Sămănătorul*, intrat în anul VI. ține cu vrednicii locul de cinste, ce și-l'a câștigat, cu dreaptă muncă, în publicistica noastră. În nr.ii 1—2, *Cronica*, deși nu e așa vie și variată, se distinge prin cumpăt artistic și informații exacte. Materialul literar e bine ales și bogat. Se disting articolii de actualitate, cu larg fond cultural ai d-lui Ion Scurtu, despre presa zilnică și menirea ei culturală și despre bibliotecile pentru toți, cari lipsesc în orașele României, chiar și în București. Abon. *Sămănătorului* 12 lei. Adresa B.-dul Academiei 3.

— »Beniamin Franclin« este o conferință scrisă pentru serbarea arangeată de corpul profesoral din *Brad*, în presara s.-tului Andreiu, 1906, de Dr. Pavel Opișă, directorul acelu gimnaziu, pentru a cărei dezvoltare și completare se lucrează cu zel. Insași broșura aceasta de 32 pag. în care se povestește viața omului de bine model, care însuși prin străduința sa a înființat și un gimnaziu, se vinde în folosul fondului pentru gimnaziul din Brad. Prețul — după bunăvoință.

— De pretutindenea răsar luminițe sfioase, cu sfânta menire de a împrăștia întunerecul greu, ce tot mai apasă asupra unor ținuturi românești. La Făgăraș »Țara Oltului«, dela Gherla e în așteptare o revistă pedagogică, ear din Oradea primim »Bihorul«, ziar săptămânal, social-cultural economic. Politică nu face. »Nu avem pretenții prin scoaterea acestei publicații, nu facem nici politică, aceasta o lăsăm în sama celor mai competenți, voim să fim numai niște simpli ostași, în rândul celorlalți ostași chemați de a păzi viața acestui popor.

Şi armele de cari ne vom folosi vor fi cele culturale economice purcând din lozinca, că cultură şi trai bine întemeiat înainte de toate». — Cu D-zeu înainte.

— »Convorbiri literare«, împlinind al 40-lea an al vârstei dă în nrul său din urmă (12) un bogat indice al materiilor publicate în anii aceştia 1—40, indice alcătuit de d-l Evolcean. Cu acest nr. d-l I. Bogdan, ocupat cu alte lucrări, după 7 ani de muncă, predă direcţiunea »Convorbirilor« d-lui S. Mehedinţi, asemenea prof. la universitatea din Bucureşti, bărbat cunoscut şi la noi din timpurile bune, când tinerimea universitară de pretutindenea lucra împreună în chestiunea naţională. Numărul acesta al »Convorbirilor« aduce articoli de G. T. Kirilean (asupra lui Eminescu), Chendi (Coresp. lui Alexandri cu Bucovina), Murnu (Vlahia mare 1204—1269), C. Moisil (Monede vechi româneşti din Dobrugea), A. A. Naum (din Georgicele lui Virgil), Ursu, H. Petra-Petrescu, Al. Lăpădatu, cari dau documente şi studii istorice.

— *Floarea Darurilor* Nr. 2 ne-a sosit cu aceleaşi mi-rezme dulci de flori păstrate în cărţi, şi de cari să leagă amintiri dragi şi scumpe. Bucăţi frumoase de literatură veche, dintre cari se remarcă poeziile lui Baronzî. Cu adevărat i-se potrivesc versurile din Ronsard.

»Şi poate peste-o mie de ani, dându-ţi cetire

Şi preţuindu-mi versul, un om va sta uimit

Şi luându-mi firul vieţii de-a rost, o să se mire

Văzând ce mică-i ţara, în care am fost trăit.»

Coatu-Cernă dă o minunată colindă din Dobrogea şi D-na Farago traducerii frumoase din Ronsard şi Villon.

D-l Iorga aruncă lumină asupra vechilor biblioteci româneşti, arătând cât să cetia pe vremuri la noi, încheind cu îndrumări vrednice de luat în samă pentru ziua de azi. Cu deosebire dacă Blăjenii ar înţelege durerosul adevăr, ce se desface din cuvintele D-lui Iorga pentru dănsii.

Cu un astfel de cuprins *Floarea Darurilor* devine revista indispensabilă pentru suieţele însetate după formele neperitoare ale frumseţii.

„Răvaşul“ Clujului.

— Pentru fondul *bisericeii noue* din Cluj au mai binevoit a contribui: Ileana Rus din Cordoş, cu 80 bani şi Ioan Pop din Cluj-Mănăştur 1 cor. D-zeu să le răsplătească!

D-l Ioan Şabădeanu, mare comerciant în Braşov şi un fruntaş al vieţii sociale de acolo, aflând din broşura »Biserica

lui Bob» despre starea acestei biserici, a binevoit a trimite dimpreună cu o scrisoare frumoasă, adresată părintelui proto-pop Dr. E. Dăianu și un frumos dar pe seama bisericii: un scris fonciar român de 5% în valoare nominală de 100 lei. Fapta d-lui Ioan Săbădeanu, care dimpreună cu prea stimata sa Doamnă, este în fruntea multor acțiuni de filantropie și cultură, arată că și la vârsta sa înaintată de 71 ani, are inimă caldă și simțitoare pentru tot ce e bun, frumos și folositor neamului nostru.

— D. Dr. *Simion Tămaș*, avocat în Hida, care a primit spre desfacere 10 es. din »Bis. lui Bob«, a binevoit a le plăti chiar înaintea de a le fi putut desface toate, adăugând astfel 13 cor. la fondul pentru repararea acestei biserici.

— Pe Duminecă, 10 Febr. n. la 10 oare în. de ameazi este conchiamată *adunarea generală* a credincioșilor parohiei române gr.-cat. din Cluj, ca să hotărească în cauza zidirei de casă și școală nouă.

— Sambătă în 26 Ian. s'a ținut la »Economul« ședința plenară a direcțiunii și a comitetului, de supraveghere, spre a satori bilanțul și conturile de încheiere pe anul 1906. Cu cea mai rigoare alcătuite, acestea au dovedit o reculegere completă și o înaintare simțită a acestei bănci. Venitul curat este cu 4500 cor. mai mare ca anul trecut. Adunarea generală s'a satorit pe 16 Martie n. Comitetul de supraveghere și-a ales prezident nou pe d-l Dr. Victor Poruțiu, în locul d-lui Simion Pop, care se mută la Șopron. Direcțiunea în ședința sa ținută sub prezidiul d-lui canonic Dr. Izidor Marcu din Blaj, a luat cu regret act de abzicerea d-lui Dr. Alexandru Vajda-Voevod, care luând direcțiunea noului ziar »Lupta« s'a stabilit definitiv în Budapesta, unde ocupat fiind total cu afaceri politice, nu s'a mai putut ocupa de câtva timp cu agendele unui membru de direcțiune. În locul devenit vacant se va alege cât de curând un alt membru estern în direcțiune. Totodată direcțiunea a hotărît a propune adunării generale, ca din cuota de binefacere să dea un ajutor stabil și pentru școala română a parohiei unite din Cluj.

»Articolele din »Răvaşul« ale d-lui Dr. E. Dăianu despre vechea biserică clujană a Episcopului Bob alcătuiesc o mică monografie prețioasă pentru istoria culturală, instructivă pentru ori ce Român cu dragoste față de trecutul nostru istoric. Sunt cuprinse aici însemnări, cari dau un istoric al parohiei române gr.-cat. din Cluj. Ilustrații număroase lămuresc pe cititor asupra valorii și frumsetii scumpului monument istoric clujan«. (Sămănătorul VI. nr. 2).

Poșta Redacției și Administrației.

»Volbură«. Scuză — încurcătura. In nr. viitor va urma II. *Suceava*. Vom publica cele mai bune. Dar nu 20 într'un număr, ci după împrejurări. Nu am putea să știm mai precis cine este cel (?) ce ne aduce firele de aur? — »Din Sătmar«. In nr. viitor. Mulțumiri. — »Bujor«. In alt număr. Suntem încântați altfel, și ți urăm tot succes de acestea, dar nu pierde din vedere însușirea cea dintâiu a stilului: claritatea. In scopul acesteia ne dai voie să facem unele mici îndreptări, nu-i așa? Ți-am trimis zilele trecute ceva; ai primit? — **Abon. 166.** »Pictura«, mai bine zugrăvitul caselor, se poate învăța și aici in Cluj, unde sunt mulți măiestrii. Dar ar trebui să aibă 14 ani și 2—3 clase gimn.

Societatea »Sf. Iosif« din Gherla Szamosujvár

recomandă prin agenții ambulante Icoane cu inscripție românească cu prețurile cele mai moderate, — fiindcă din venit donează pentru scopuri culturale, — să roagă de sprigin din partea Românilor. 1—1

Numeri singuratici din »Răvașul« 10 fileri.

O minune în lume!

Gratis și franco acasă

primește ori cine un orologiu elvețian Remontoir Roskopf-patent, cu umblare de 36 oare, cu garanție în scris pe 3 ani, împreună cu un lanț, de panteră aurit, 1 toaletă de călătorie; 1 condeiu prima de nichel un briceag englezesc, cu 5 părți, 1 tub de chichlimbar pentru țigări și țigaretete; 1 cravată de mătasă pentru domni, 1 barometru și încă o șatula cu 144 bucăți de pene de scris de oțel și 100 de cărți post. ilustr. pentru numai 250 florini.

Trimitere prin rambursă

S. URBACH, KRAKAU nr. 242.

La comanda alor 2 pachete se adaugă gratis un briciu angl; ce nu convine, se retrimite banii retour. 1—

Suctit prin legel

Fiecare imitație va fi pedepsită!

Veritabil e numai Balsamul lui Thiery

cu sămnuțul călugărițelor: 12 sticle mici sau
6 duple sau o sticlă mare patent costau K. 5.

Alfia Centifolia lui Thiery

contra ranelor, inflamațiilor, vătămurilor
5 tighii K. 3'60. Se trimite sau pe lângă ram
bursă sau trimițând banii înainte.

Aceste două mijloace sunt foarte cunoscute

Adresa: **A. Thiery, Pregrada**
la Rohits-Sauerbrunn.

Depou în cele mai multe farmacii. Broșuri cu
multe scrisori de mulțămintă se trimite gratuit.

Cine suferă de (nevoie)
sgârșciuri și stări ner-

Epilepsie

voase, se ceară broșura
despre Epilepsie, care se

trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt
a. Main. 17—52

„THE STANDARD“

— fondată în anul 1825. —

Efectuește **asigurări pe viață**
pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual	Avere proprie
Cor.: 34,600.000	Cor.: 274,000.000

Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 570,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:
Cluj. Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filiala pentru Ungaria:

Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4
în Palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edinburg. (Anglia).

TEODOR V. PĂCĂȚIAN

Cartea de aur

sau

Luptele politice naționale
ale Românilor de sub
coroana ungară

— Vol. IV. —

Dieta din 1865—1868.
Legea de naționalități.
Discuția asupra proiectelor
de lege.

— 8° mare 864 pag. —

Prețul: 10 cor.

Tipografia „Carmen“ Petru P. Barițiu în Cluj.